

24.08.2023 - Zagrożenia w uprawie tytoniu w sierpniu br.

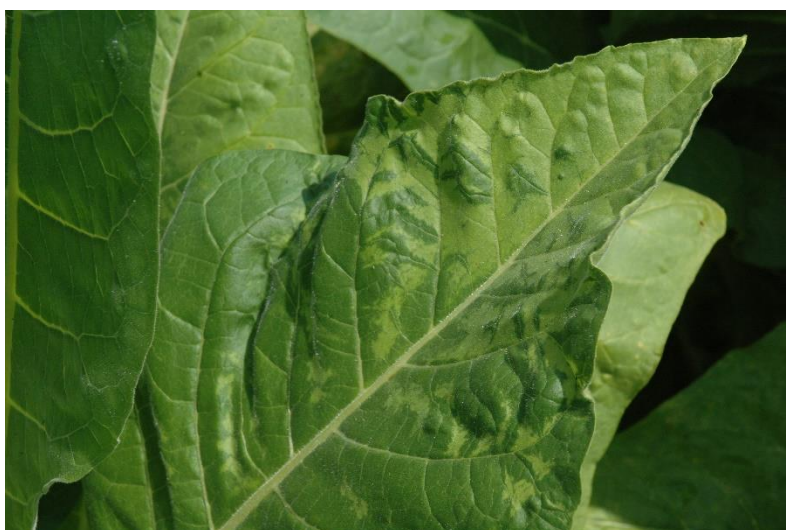
Druga dekada sierpnia 2023 obfitowała w bardzo słoneczne i gorące dni. Temperatura powietrza wielokrotnie przekraczała 30 stopni Celsjusza. Taka upalna pogoda i intensywne nasłonecznienie stworzyły dogodne warunki do rozwoju chorób wirusowych w tytoniu. W sierpniu w województwie świętokrzyskim i małopolskim odnotowano bardzo duże nasilenie występowania brunatnej nekrozy nerwów tytoniu wywoływanej przez Potato virus Y (fot. 1.). Na niektórych plantacjach tytoniu udział roślin porażonych sięgał nawet 25%. Wysokie temperatury powietrza, szczególnie w drugiej połowie sierpnia, sprzyjały też występowaniu mozaiki tytoniowej, choroby wywoływanej przez należący do rodzaju Tobamovirus, rodziny *Virgaviridae* - Tobacco mosaic virus (TMV). Choroba ta może stanowić poważny problem na plantacjach tytoniu gdyż jej sprawcą jest jeden z najbardziej zaraźliwych wirusów w przyrodzie, który rozprzestrzenia się na polu poprzez wzajemne ocieranie się roślin o siebie, ale także poprzez zakażenia mechaniczne wywołane głównie prowadzeniem prac pielęgnacyjnych i zbiorem liści. Od zakażenia do wystąpienia objawów chorobowych upływa od 5 do 14 dni. Po tym czasie na roślinach pojawiają się mozaikowe zabarwienia liści w postaci jasnozielonych i ciemnozielonych plam (fot. 2.). Niekiedy dochodzi do zniekształcenia liści i zahamowania ich wzrostu. Choroba powoduje obniżenie plonu i pogorszenie jakości surowca. Liście po wysuszeniu są najczęściej mało treściwe i nie uzyskują jednolitego koloru.

Zwalczanie wirusa w polu jest niezwykle trudne gdyż nie ma skutecznych preparatów chemicznych. Dlatego należy dołożyć starań by zapobiegać występowaniu i rozprzestrzenianiu się TMV. Zaleca się by w czasie prowadzenia prac pielęgnacyjnych i podczas zbioru liści tytoniu często zmywać ręce roztworem mleka lub detergentu, natomiast narzędzia odkażać 10% roztworem trójfosforanu sodowego lub innych detergentów. Ponadto wskazane jest usuwanie chorych roślin z plantacji. Zabieg należy przeprowadzić tak by chore rośliny nie miały kontaktu z pozostałymi zdrowymi. Zaleca się wyrwać roślinę, włożyć ją do foliowego worka i wynieść z plantacji. Uprawę międzyrzędową i inne zabiegi na polu, na którym stwierdzono TMV należy prowadzić, gdy rośliny są suche, a nawet lekko zwiędnięte. Wtedy bowiem trudniej dochodzi do uszkodzeń mechanicznych roślin i przenoszenia wirusa z sokiem zakażonych roślin. W czasie prac pielęgnacyjnych i podczas zbioru liści bezwzględnie unikać palenia papierosów bądź cygaretek. W wielu wyrobach tytoniowych może znajdować się wirus TMV stanowiący źródło infekcji.

W przypadku dużego nasilenia choroby, należy w kolejnych latach zaprzestać uprawy tytoniu na danym stanowisku. Dodatkowo zadbać o rozkład resztek poźniwnych tytoniu. Ważną rolę odgrywać będzie używanie specjalistycznych urządzeń rozdrabniających i przyorujących łodygi tytoniu. Niezwykle korzystne będzie stosowanie preparatów stymulujących rozwój mikroorganizmów odpowiadających za mineralizację materii organicznej.

Fot. 1. Brunatna nekroza nerwów tytoniu wywołwana przez Potato virus Y

Fot.2. Mozaika tytoniowa wywołwana przez Tobacco mosaic virus (TMV)

Opracowano: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytut Badawczy w Puławach